

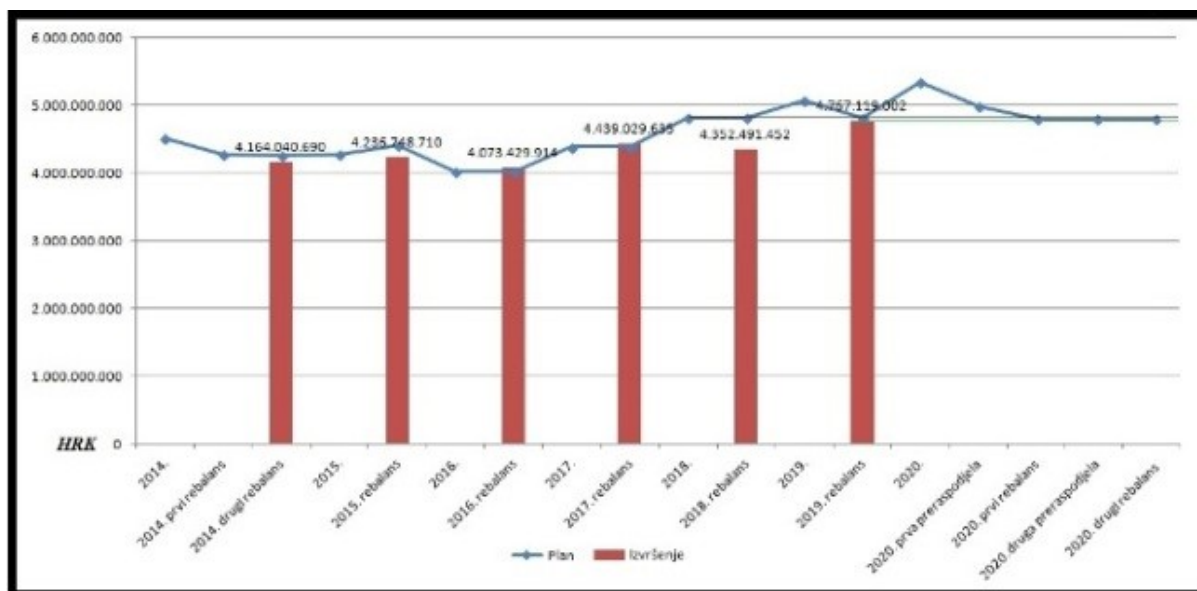
Subscribe via [RSS Feed](#)

- [Obrana](#)
- [Sigurnost](#)
- [Unutarnji poslovi](#)
- [Vanjska politika](#)
- [Krizе](#)
- [Misije](#)
- [Sabor](#)
- [Vojna industrija RH](#)
- [Ostalo](#)

Hrvatska, [Istaknuto](#), [Obrana](#) | 31/12/2020, 00:31

Godina užasa – obrana u drugom rebalansu 2020.

Nakon što je 14. studenog 2019. godine [Sabor usvojio optimistični proračun za 2020. godinu](#) (NN 117/19 od 2. prosinca 2019. godine), nije dugo trebalo da se ti planovi suoče s realnošću [ove nedaćama obilježene godine](#). Time se onda i hrvatski obrambeni proračun – prvotno zadan na **5.339.629.262** kuna – našao na listi za rezanje. Pod pritiskom bolesti Covid-19 i pratećih gospodarskih problema Vlada RH je [9. travnja, na svojoj 223. sjednici, usvojila proračunsku preraspodjelu](#) kojom se s obrambene kvote skinulo 346,4 milijuna HRK. Time je ovogodišnji proračun MORH-a pao na **4.993.229.262** kuna, no na idući rez nije trebalo dugo čekati.

Četvrtak 7. svibnja 2020. obilježila je [zrakoplovna nesreća kod Zemunika](#), a onda navečer i [nagla ostavka Damira Krstičevića na mjesto ministra obrane](#), što je sve u drugi plan bacilo jednu paralelnu i dugoročno neugodnu novinu – usvajanje dokumenta “**Nacrt prijedloga izmjena i dopuna Državnog**

proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu i projekcija za 2021. i 2022. godinu” na 229. sjednici Vlade RH, kojim je proveden prvi ovogodišnji rebalans. Dokumentom kojeg je Hrvatski sabor usvojio 18. svibnja 2020. (NN 58/2020. od 19. svibnja 2020. godine) na stavci Ministarstva obrane dolazi do dodatnog smanjenja, od još oko 195,3 milijuna kuna – što je ovogodišnji obrambeni proračun Republike Hrvatske spustilo na razinu od **4.797.933.787** kuna. Upravo je to onda ostala razina obrambenih izdvajanja kojom se javno baratalo sve do kraja godine – kroz proračunsku preraspodjelu provedenu negdje između svibnja i kraja listopada, a onda i kroz drugi ovogodišnji rebalans državnog proračuna kojeg je Vlada RH na svojoj 17. sjednici usvojila 29. listopada 2020. godine – i kojeg je Hrvatski sabor izglasao 11. studenoga 2020. (NN 124/2020. od 12. studenog 2020. godine).

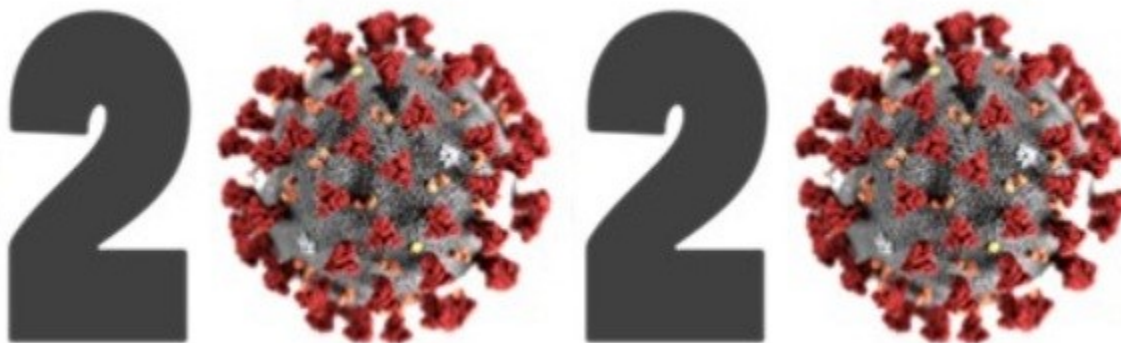
Annus horribilis

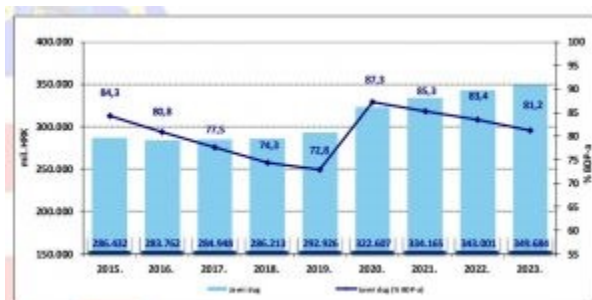
Prije no što krenemo u detaljnije razmatranje promjena izvedenih unutar obrambenog proračuna tijekom druge polovice 2020. godine, treba napomenuti još i nekoliko bitnih gospodarskih te političkih momenata. Kao prvo, dok se početkom svibnja za čitavu Hrvatsku još računalo na godišnji gospodarski pad od 9,4 posto BDP-a, ljetni mjeseci donijeli su turističku sezonu bolju od očekivanja. U nastojanju da se maksimalno iskoristi za državu iznimno bitan sektor turizma, RH se i maksimalno otvorila – što je dovelo do povratka bolesti Covid-19 na velika vrata, a onda i do inozemnih izolacijskih mjera kojima je to nastojanje okončano krajem kolovoza. No, tako stečeni prihodi – bolji od očekivanja – doveli su i do rasta financijskih očekivanja koja se očituju krajem listopada – kada ministar financija Zdravko Marić tijekom obrazlaganja drugog rebalansa iznosi kako se očekuje da godišnji pad gospodarstva bude manji od plana, oko 8 posto BDP-a. Nažalost, ovaj optimizam – iako pretočen u rebalans aktualnog državnog proračuna, te proračunske planove za narednu godinu – nije potrajao dugo. Već 5. studenog, na sam dan plenarne rasprave rebalansa u Hrvatskom saboru (tijekom koje je Marić opet spominjao tih 8 posto), u javnost su stigle gospodarske procjene Europske komisije za predstojeće razdoblje. U njima je EK za Hrvatsku predvidjela gospodarski pad od 9,6 posto u 2020. godini, te dostizanje predkriznih razina tek 2022. godine.

Sve to se nadovezalo i na državno inzistiranje na tragično labavim epidemiološkim mjerama suzbijanja bolesti Covid-19 tijekom jeseni 2020. godine, obilježeno prvo masovnim slavljem “rođendana” navijačke skupine Torcida u Splitu 27. listopada, a onda i namjernim ublažavanjem epidemiološkog režima u doba obilježavanja pada Vukovara 18. studenog – čime su postavljeni temelji za buknuće broja zaraženih u RH, a onda i broja preminulih, te konačno i za uvođenje mjera zatvaranja gospodarstva koje su mjesecima bile proglašavane nemogućima. Konkretno, Republika Hrvatska je 27. studenog uvela ozbiljna ograničenja okupljanja, brojnih društvenih aktivnosti i rada ugostiteljskih objekata (što je na snagu stupilo 28. studenog, s trajanjem do 21. prosinca 2020.), da bi

te mjere onda bile i dodatno zaoštrene 18. prosinca – sa stupanjem na snagu 21. prosinca 2020. i trajanjem do 10. siječnja 2021. godine. Učinak svih ovih ograničenja na gospodarstvo nije trebalo dugo čekati.

Spomenuta očekivanja Europske komisije lako bi mogla postati tek polaznom točkom i za još lošije vijesti – na što su ukazale i 27. studenog ove godine objavljene procjene BDP-a za treće tromjesečje 2020. Državnog zavoda za statistiku. Po njima je hrvatska ekonomija u kvartalu od srpnja do rujna ove godine ispala za 6,9 posto veća prema prethodnom ovogodišnjem kvartalu (što nije ni čudno radi razdoblja turističke sezone) – ali je treći kvartal 2020. u odnosu na isto tromjesečje 2019. realno manji za 10,0 posto. Takav realni pad BDP-a od 10,0 posto predstavlja drugi najveći realni pad ove vrijednosti od 1995. – kada se u RH uopće počelo provoditi tromjesečne procjena BDP-a. Iako za procjene BDP-a u zadnjem kvartalu 2020. treba pričekati 26. veljače 2021. godine, već je i sada jasno da je za očekivati i godišnji pad BDP-a u okviru većem od 8 posto, vjerojatno preko 9 posto, a možda i preko 10 posto. Dio razloga za ove procjene treba tražiti u ograničavanju osobne potrošnje građana u uvjetima oštrih epidemioloških mjera, te općeg umanjenja gospodarskih aktivnosti, dok zasigurno nisu bez utjecaja bili ni veliki potresi – ne samo oni u Zagrebu iz ožujka, već još više i oni oko Petrinje te Siska 28. i 29. prosinca 2020. godine, koje se itekako osjetilo u Zagrebu, ali i širom regije.

Javni dug je narastao, a o smanjivanje tek treba doživjeti

Tijekom godine su proračunski prihodi snažno pali, a troškovi su porasli, pa je razliku trebalo nadomjestiti zaduživanjem. Kako HNB navodi u posljednjem izdanju Makroekonomskih kretanja i prognoza, dug konsolidirane opće države na kraju kolovoza 2020. iznosio je 325,9 milijarda kuna ili oko 32,9 milijardi više u usporedbi sa stanjem na kraju 2019. godine. I dok je od 2014. javni dug prikazan kao postotak BDP-a bio u silaznoj putanji, tome sad više nije slučaj. Konkretno, u prvom polugodištu je zabilježen snažan pad ukupnih prihoda konsolidirane opće države (8,2 posto u odnosu na usporedivo lanjsko razdoblje), čemu je uvelike kumovao pad prihoda od neizravnih poreza zbog

negativnih učinaka pada gospodarske aktivnosti, pa onda i osobne potrošnje. Posljedično dodatno zaduživanje obavljeno je na više načina – (1) putem obveznica na domaćem tržištu krajem veljače (tri tranše od ukupno 15 milijardi HRK za refinanciranje dospjele obveznice od 12,7 milijardi HRK), (2) domaćim obveznicama u svibnju (1,445 milijardi eura radi refinanciranja velikoga trezorskog zapisa od 7,8 milijardi kuna), (3) obveznicama na inozemnom tržištu u lipnju (2,0 milijarde eura za otplate dospjelih inozemnih obveznica i podmirenje naraslih telućih potreba), i još (4) izdavanjem dvije tranše obveznica na domaćem tržištu u lipnju (u apsolutnom iznosu od 5,05 milijardi kuna). Sve je to doprinijelo optimizmu, zajedno s turističkom sezonom koju se još početkom rujna procjenjivalo na oko 41 posto dolazaka u odnosu na 2019. i 43 posto noćenja u odnosu na prošlu godinu od siječnja do kraja kolovoza (s ljetnom špicom koju se procjenjivalo na 54 posto lanjskih dolazaka i 62 posto noćenja) – iako se onda, kroz iznimno lošu jesen i kraj godine, ipak došlo do procjena o 50 posto ostvarenih noćenja iz 2019. i ukupnom padu od 70 do 80 posto u odnosu na lani. Sve se to manje ili više direktno odražava i na obrambenu kvotu proračuna, koja je u rebalansu s kraja listopada bila jedna od rijetkih bez rasta planiranih rashoda.

Kretanja obrambenog proračuna u 2020.

Baš kako smo predvidjeli u svibnju, rezultati izvršenja državnog proračuna su i zaista pokazali razinu na kojoj je Vlada RH odlučila zadržati aktualni obrambeni proračun tijekom većine druge polovice 2020. godine. Naime, dok je obrana lani završila na 4.767.119.001,99 kuna, do danas je cifra kojom operira Ministarstvo financija **4.797.933.787 kuna** – što bi za sada pokazivalo **moгуći porast godišnjih sredstva za oko 30,8 milijuna kuna (0,65 posto)**. Naravno, imajući u vidu učestalu praksu da se na samome kraju godine u tišini izvede još jedna proračunska preraspodjela, a onda još i aktualno gospodarsko stanje bitno lošije od onoga od prije samo dva mjeseca – zapravo još neko vrijeme neće biti moguće vidjeti prave obrise proračunske kvote Ministarstva obrane za 2020. godinu. Time će onda ostati otvoreno i pitanje je li izvršenje na kraju iole slijedilo javno dostupne planove, ili se u zadnjih mjesec i pol 2020. obranu ipak dodatno rezalo.

Za početak, treba napomenuti kako u ovogodišnjem obrambenom proračunu jasno razlikujemo period obilježen krajem ministarskog mandata Damira Krstičevića, osobe koja je i pod zadnje imala određen utjecaj na dodjelu sredstava za svoj resor – od perioda nakon srpanjskih parlamentarnih izbora i dolaska na čelo Ministarstva obrane politički iznimno slabog Marija Banožića. Upravo zato ćemo nastojati i kretanje pojedinih segmenata obrambenoga proračuna gledati kroz više “prolaznih vremena” – od lanjskoga izvršenja, preko početnih planova za 2020. godinu i promjena u prvoj polovici godine (preraspodjela 9. travnja i rebalans 7. svibnja), pa onda preko ljetne preraspodjele i konačno drugog rebalansa od 31. listopada ove godine.

Kada tako pogledamo **strukturni dio “Obrana (25)”**, vidimo da je on 2019. završio na 4.645.841.597,68 kuna, da bi nova 2020. godina tu donijela skok od 11,58 posto, na 5.183.923.762 kuna. Nakon toga slijedio je pad u prvoj polovici godine, prvo za 6,14 posto u preraspodjeli (na 4.865.395.973 HRK), a onda dodatno za 4,37 posto (na 4.652.634.398 HRK). S ljetom i novim sastavom Vlade RH taj je pad zaustavljen, pa su ukupni novci za svrhe obrane prvo rasli za 0,05 posto u preraspodjeli (na 4.655.033.248 HRK), i onda još za 0,12 posto (na za sada javno konačnih **4.660.780.806 kuna**) u drugome rebalansu. Dakle, iako su tu sredstva završila 10,09 posto manja od prvotnih planova, ipak je **druga polovica godine tu promijenila trend** (s porastom od 0,18 posto od prvog do drugog rebalansa) – a ukupna su sredstva planirana za 2020. završila oko 14,94 milijuna kuna iznad usporedive potrošnje iz 2019. godine. Slične promjene trenda nije bilo u **strukturnom dijelu “Javna sigurnost (26)”**. Naime, ondje je 2019. dovršila s potrošenih 121.277.404,31 kuna, da bi se u novu 2020. ušlo s planom za potrošnju 155.705.500 HRK (porast od 28,39 posto). No, od tada su sredstva za ovu namjenu bila prvo smanjena za 17,9 posto u travanjskoj preraspodjeli (na 127.833.289 HRK), da bi u svibnju bila opet dignuta za 17.466.100 kuna (13,66 posto, na ukupno 145.299.389 HRK) – i onda smanjivana za 1,65 posto u preraspodjeli (na 142.900.539 kuna) i još za 4,02 posto (na **137.152.981 kuna u drugom rebalansu**). Time su sredstva za ovu svrhu tijekom 2020. godine od početnih planova ukupno smanjena za 11,92 posto, od čega je smanjenje u drugoj polovici godine iznosilo 5,61 posto – da bi i uz **ustrajno smanjivanje ovog troška** na kraju on ipak završio planiran oko 15,9 milijuna više nego što je potrošeno do kraja lanjske 2019. godine.

Pogled po segmentima

Ako obrambeni proračun krenemo gledati prema njegovih ukupno 7 glavnih segmenata, jasno je vidljivo nekoliko strukturnih skupina. **Kao prvo**, u strukturalnom dijelu “Obrana (25)” tu je **(1)** segment “**Upravljanje i potpora osoblju (2505)**”, koji je kao jedini do kraja 2020. završio s rastom. Kako je riječ o tipu troška koji predstavlja poseban problem u raspodjelama obrambenih troškova koje preferira NATO savez, nije ni čudilo da su usprkos početno planiranome rastu (od **2.725.103.253,27 kuna na kraju 2019. za 2,9 posto**,

na **2.804.165.690 početkom 2020.**) ti rashodi u prvoj polovici godine zapravo bili planirani padati – prvo na **2.758.544.290 HRK** u travanjskoj preraspodjeli, pa na **2.694.717.290 HRK** u prvom rebalansu. No, s novom se Vladom i ministrom tu promijenio trend, i svekoliki kadrovski troškovi prvo su narasli za 0,7 posto (na 2.713.504.440 u preraspodjeli) i opet za 3,67 posto u drugom rebalansu (na **2.813.141.768 kuna**). Time je ovaj segment na kraju porastao 0,32 posto više nego je bilo i optimistično planirano na početku 2020. godine, odnosno za oko 88,04 milijuna kuna ili 3,23 posto prema trošku s kraja 2019. godine. Pri tome, ovaj se porast odnosi samo na stavku “Troškovi osoblja i personalna potpora (A545052)”, ali ne i na stavku “Pribavljanje osoblja i izobrazba (A545053)” – koja je tijekom 2020. završila na **16.088.000 kuna**, što je za 10,68 posto manje nego što se za pribavljanje osoblja i izobrazbu potrošilo tijekom 2019. godine.

Kao drugo, treba spomenuti nekoliko segmenata koji su po veličini načelno padali tijekom 2020. godine, ali s obzirom na bilo početni rast ili neko značajnije kolebanje tijekom godine – ipak su kraj 2020. dočekali s planskim ciframa troškova bitno većim od utroška za istu svrhu iz 2019. godine. Tu spadaju segmenti **(2)** “Opremanje, modernizacija i izgradnja (2504)”, **(3)** “Mirovne misije (2509)”, i još **(4)** “Korištenje OS za pomoć civilnim institucijama i stanovništvu (2606)” iz okvira proračunskog dijela “Javna sigurnost (26)”. Pri tome je **(2)** segment “**Opremanje, modernizacija i izgradnja (2504)**” do kraja 2020. dogurao do planiranog plusa od 270,23 milijuna kuna (30,14 posto) s obzirom na potrošnju s kraja 2019. godine. Taj ishod treba zahvaliti činjenici da se s početkom ove godine tu planiralo porast od 50,75 posto (od 896,56 milijuna na 1,35 milijardi kuna), da bi onda tijekom godine ti planovi bili ustrajno rezani – prvo za ministra Krstičevića za 8,29 posto u travanjskoj preraspodjeli, pa još 1,82 posto u prvom rebalansu, a onda i za ministra Banožića 0,42 posto u preraspodjeli i još 3,72 posto u drugom rebalansu.

Što se pojedinih stavki u ovom segmentu tiče, “Opremanje materijalno tehničkim sredstvima (A545042)” trebalo je s 367,95 milijuna u 2019. rasti na 520,7 milijuna što se nije dogodilo, već je korigirano prema dolje do konačno planiranih 480,35 milijuna. Slično se kretala i stavka “Opskrba materijalnim sredstvima (A545049)” koja je 2019. dovršila na 354,31 milijun kuna, da bi u 2020. bila prvotno planirana na 466,13 milijuna pa onda smanjivana do 420,52 milijuna planiranih na kraju godine – jednako kao i stavka “Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata i infrastrukture (A545076)” koja je 2019. dovršila na 118,96 milijuna, u 2020. bila prvotno planirana na 183,59, a onda smanjivana do 132,1 milijuna na kraju godine. Od ovdje navedenih strateških projekta opremanja, stavka “Borbeno oklopno vozilo (K545043)” trebala bi u 2020. ozbiljno rasti – nakon što je tu 2019. bilo utrošeno 36,27 milijuna kuna, za 2020. se prvotno planiralo 62,24 milijuna, cifra koja je uz određena kolebanja kraj godine dočekala na planskih 60,81 milijun planiranog troška budući da se konačno bliži kraju opremanje vozila Patria AMV izraelskim kupolama s topom od 30 mm. Stavka “Obalni ophodni brod (K545044)” imala je još spektakularniji rast – od utroška samo 18.917 kuna lani na prvotno planiranih 76,38 milijuna kuna, do konačno planiranih oko 53,98 milijuna s krajem 2020. godine – što treba pripisati konačnome početku izgradnje još dva ovakva plovila u splitskome Brodosplitu. Slično se kretala i stavka “NATO

integrirani sustav PZO (K545046)”, koja je 2019. završila s troškom od 4,69 milijuna, da bi za početak planski rasla na 34,82 milijuna i onda padala do kraja Krstičevićevog mandata (dno od 16,02 milijuna s ljetnom preraspodjelom), i onda se do kraja godine digla na planiranih 18,32 milijuna planiranog troška. Kraju se izgleda polagano i otegnuto primiče i stavka ” Opremanje dalekometnim topničkim sustavom (K545074)” – koja je 2019. dovršila na 14,36 milijuna kuna, većinu godine stagnirala smanjena na 7,6 milijuna, da bi u listopadu onda bila snižena na plansku cifru od svega 692.882 kune. No, sasvim je druga priča o otezanju sadržana u stavci “Opremanje višenamjenskim borbenim avionom (K545045)” koja je lani završila na 0,00 kuna, a onda za tekuću godinu dobila uplaniranih 100.000 kuna na ime rubnih troškova – a do kraja 2020. godine su i ta sredstva odrezana i svedena opet na nulu. Toliko o proklamiranoj privrženosti nabavi nadzvučnih aviona za HRZ u 2020. godini.

Što se tiče **(3)** segmenta “Mirovne misije (2509)”, on je 2019. završio s potrošenih 134.421.128,89 kuna, da bi u 2020. bio prvotno planiran na 173,375 milijuna kuna. No, ti se planovi nisu ostvarili i sredstva za ovu namjenu su do kraja Krstičevićevog mandata smanjena na 166,09 milijuna, a onda do kraja godine još malo – na konačno planiranih 153,64 milijuna kuna (ipak za 19,22 milijuna ili oko 14,3 posto više nego lani). Pri tome, stavka “UN misije i operacije (A545065)” pala je s obzirom na 2019. godinu (9,76 milijuna) za 83,2 posto (ustrajno smanjivanje do konačnih 1,64 milijuna planiranih na kraju 2020.), dok su preostale dvije stavke iz ovoga segmenta ipak rasle. Konkretno, stavka “EU misije i operacije (A545067)” dizala se od 2,37 milijuna s kraja 2019. do 7,96 milijuna planiranih na kraju Krstičevićevog mandata, da bi onda pala na konačno planiranih oko 6,6 milijuna kuna. Stavka “NATO misije i operacije (A545066)”, koja sačinjava i glavninu troškova u ovom segmentu, 2019. je završila na 122,3 milijuna troška, da bi početkom 2020. planski skočila na 165,5 milijuna i onda ujednačeno padala do konačne planske razine od 145.388.087 kuna.

Posebno je zanimljiv i (4) segment “Korištenje OS za pomoć civilnim institucijama i stanovništvu (2606)” – koji je, kako smo već napomenuli, 2019. završio na potrošenih 121,28 milijuna, bio planiran na 155,7 milijuna za 0vu godinu, a onda ustrajno smanjivan sve do konačnih planova i potrošnji 137,15 milijuna kuna u ove svrhe (oko 15,88 milijuna ili 13,09 posto više planirano do kraja 2020. nego u 2019. godini). Pri tome, dok je stavka “Protupožarna zaštita (A545035)”, koja sačinjava oko dvije trećine tih troškova, pratila kretanje čitavog segmenta (82,23 milijuna u 2019. godini, pa planski porast na 112,07 milijuna za 2020. i pad do prvog dijela požarne sezone na oko 111 milijuna, te na kraju smanjivanje na konačno planiranih 104,18 milijuna HRK do kraja godine) – bilo je tu i neočekivanih odstupanja. Dok je “Hitni medicinski prijevoz (A545068)” ostao relativno konstantan (od 13,89 milijuna lani, rast na planskih 14,56 milijuna početkom godine i onda pad do konačno planiranih 13,009 milijuna), stavka “Pomoć lokalnoj zajednici i ustanovama (A545070)” od lanjskih 1,77 milijuna trebala je rasti na 1,92 milijuna – da bi onda krajem godine ipak skočila na 2,025 milijuna (14,14 posto rasta). Pa ipak, stavka “Potraga i spašavanje (A545069)” je – bez obzira na posao koji se tu radi – padala od lanjski potrošenih 1,914 milijuna kuna sve do konačno planiranih 1,55 milijuna krajem 2020. godine, dok je stavka “Obalna straža (A545039)” završila grubo srezana – od lanjskog utroška 21,47 milijuna, i onda planskoga rasta na oko 25,6 milijuna, postupno je smanjivana sve do jasnih 16,389 milijuna kuna. Naravno, sve to treba gledati i u svjetlu [hrvatskoga proglašenja Isključivog gospodarskog pojasa na Jadranu](#), koje se očekuje u siječnju 2021. godine – čiji bi nadzor isključivo spadao u djelokrug ovakve vidljivo podfinancirane Obalne straže.

Kao treće, treba spomenuti segmente obrambenog proračuna koji su po veličini bili planirani padati tijekom 2020. godine, i koji su bez obzira na moguća manja kolebanja i stvarno kraj 2020. dočekali s planskim ciframa troškova manjim od bilo onih od lani ili od planova s početka godine. U ovu skupinu spadaju segmenti – (5) “Obuka i

logistička potpora OS (2507)", (6) "Komunikacijsko-informacijski sustavi i potpora (2506)", i (7) "Međunarodna suradnja (2508)". Od svega toga, baš je segment (5) "Obuka i logistička potpora OS (2507)" tu prošao najlošije – 2019. je završio na 545,02 milijuna kuna i početkom 2020. je za njega bio planiran pad na 495,6 milijuna. Do ljeta se to pretvorilo u pad planskih sredstava na 333,67 milijuna (211,35 milijuna HRK ili 38,78 posto manje), da bi do kraja godine ta stavka dalje pala sve do 305.332.451 kune (smanjenje planova za ukupno 38,39 posto samo u 2020. godini). Od tri stavke u ovom segmentu, sredstva za namjenu "Obuka i vježbe (A545060)" su lani završila na 110, 845 milijuna, trebala su početkom 2020. rasti na godišnjih 119,2 milijuna, ali su umjesto toga krenuli rezovi – koji su dno dostigli u preraspodjeli sredinom godine (80,99 milijuna), da bi se za ovu namjenu u drugom rebalansu ipak izdvojilo dodatnih 4,59 posto – tako da se završilo godinu s planom trošenja **84.712.165** kuna. Stavka "Održavanje materijalnih sredstava i sustava (A545061)", koja je 2019. završila na 359,22 milijuna, već je početkom godine planirana 15,33 posto manje (304,15 milijuna), da bi onda ustrajno nastavila padati sve do konačnog plana od 172.470.988 kuna (godišnje smanjenje u 2020. za oko 131,68 milijuna HRK ili 43,29 posto). Jednako se oštro smanjilo i stavku "Održavanje građevina i infrastrukture (A545062)" koja je 2019. završila na 74, 96 milijuna, pa je za početak 2020. bila planirana na 72,25 milijuna, da bi onda do kraja godine ti planovi otklizali na 48.149.298 kuna (tijekom 2020. smanjenje od 24,1 milijun HRK ili 33,36 posto).

Segment (6) "Komunikacijsko-informacijski sustavi i potpora (2506)" je 2019. dovršio na oko 280,38 milijuna i za početak 2020. je dočekaio planiran na 288,3 milijuna. No, umjesto makar i tog minimalnog rasta, uslijedio je ustrajan pad, do 182,94 milijuna do kraja Krstičevićevog mandata, pa onda dalje do 165.181.059 kuna na kraju godine pod ministrom Banožićem (planirano smanjenje od 123,115 milijuna HRK, odnosno 42,7 posto tijekom 2020. godine). Od svih stavki u ovom segmentu jedino su dvije 2020. dovršile bolje nego 2019. godinu. Prva je tu "Razvoj cyber sposobnosti (K545056)", za koju se 2019. potrošilo oko 13,2 milijuna kuna, da bi onda za 2020. bilo planirano 38,8 milijuna – ne bi li planovi onda sredinom godine stali na 27,83 milijuna i na kraju 2020. kliznuli na 24,47 milijuna (unutar 2020. pad planskih sredstava od oko 14,34 milijuna HRK ili 36,94 posto, ali ipak planskih 11.271.408,77 više nego lani). Druga takva stavka je "Održavanje KIS (A545055)" za koje se 2019. godine potrošilo 33,21 milijun HRK, a za 2020. je bilo planirano 43,06 milijuna – no umjesto tog rasta uslijedio je ustrajni pad do konačno planiranih 34,87 milijuna krajem godine (smanjenje planova za 8,19 milijuna ili 19,02 posto tijekom 2020. godine – ali ipak 1.656.762 planirano više nego lani).

Stavka "Sigurnosni poslovi (A545057)" pala je malo (od oko 23 milijuna u 2019. planirao se rast na 23,84 milijuna početkom 2020. – što je do ljeta smanjeno na 19,84 da bi do kraja godine planovi skliznuli na 19,74 milijuna HRK), kao i stavka "Duhovna skrb (A545072)" – koja je kraj 2019. dočekala na 10,383 milijuna, a onda umjesto planiranog rasta na 11,05 milijuna tijekom godine polagano skliznula na konačno planiranih 8,39

milijuna (ukupan pad planiranih sredstava od 24,06 posto tijekom 2020. godine). Jako su u ovom segmentu pale i stavke “Opremanje i modernizacija KIS (A545054)” (od 33,2 milijuna 2019. umjesto početno planiranog rasta na 89,8 milijuna tu se krenulo u postupno smanjivanje sve do 20,9 koliko je planirano krajem 2020. – 12,34 milijuna manje nego je utrošeno lani), “Opća potpora (A545058)” (od 10,1 milijun potrošen do kraja 2019. umjesto prvotno planiranih 17,8 milijuna krenuo je ustrajni pad prema 16,8 milijuna i onda naglo na tek 5,95 milijuna u drugom rebalansu 2020. godine – oko 4,16 milijuna manje nego je utrošeno lani), te “Izdavaštvo i informiranje (A545059) – stavka koja je 2019. dovršila na oko 5,38 milijuna, da bi prvotno za 2020. bila planirana na 5,165 milijuna i onda skliznula do 3,575 milijuna kroz čitavu drugu polovicu 2020. godine (oko 1,81 milijun ili 33,57 posto manje nego je bilo u istu svrhu utrošeno lani). Kad se sagleda ovakva kretanja novaca za izdavaštvo te informiranje MORH-a i OS RH, ne čude ni problemi koje čitav obrambeni resor posljednjih mjeseci ima kako s brojnim medijima, tako i sa širom javnošću. Posebnu priču tu opet predstavlja stavka “Sudske presude i ovrhe (A545071)” koja ustrajno troši preko 100 milijuna kuna godišnje (151,66 milijuna do kraja 2019. godine), ali koju se redovito planira nedostavno. Iako je početkom 2020. za tu svrhu bilo planirano oko 58,8 milijuna HRK, taj je rashod do sredine godine kliznuo na svega oko 40,8 milijuna, da bi u drugom rebalansu bio povećan na oko 47,3 milijuna. Dakle, usprkos padu planiranih sredstava u čitavoj 2020. godini za 19,56 posto, zadnjom je korekcijom tu ipak dodano 15,9 posto novaca – i otvoreno je pitanje je li to bilo i stvarno dovoljno (imajući u vidu do sada kroz godine brojne i spektakularne promjene planiranih iznosa za ovu svrhu).

Konačno, (7) segment “Međunarodna suradnja (2508)” lanjsku 2019. završio je s utrošenih oko 64,36 milijuna kuna, da bi s početkom 2020. tu bio uplaniran rast na 70,93 milijuna (10,21 posto). No, umjesto toga, tijekom 2020. krenuo je ustrajni pad planskih sredstava, da bi se do drugog rebalansa krajem godine ovaj rashod ustalio na planiranih oko 56,7 milijuna kuna. Pri tome, lošije je prošla stavka “Bilateralna i multilateralna suradnja (A545063)” – koja je 2019. završila na 12,81 milijun troška, ali je u 2020. godini umjesto skoka na planiranih 14,96 milijuna HRK dobila postupni i ustrajni pad na konačno planiranih 7.982.500 kuna (na godišnjoj planskoj razini smanjenje od 6,98 milijuna kuna ili 46,64 posto). Za razliku od toga, stavka “Aktivnosti u okviru NATO i EU (A545064)” je 2019. dovršila na oko 51,55 milijuna HRK, s početkom 2020. je bila planirana na oko 55,97 milijuna, da bi do jeseni pala prema 47,75 milijuna i onda u drugom rebalansu završila planski povećana na 48,72 milijuna kuna (pad sredstava od 2,83 milijuna ili 5,48 posto od kraja 2019. do aktualnih planova za kraj 2020. godine).

Zaključno

Imajući u vidu troškove koji su se i pomalo neočekivano gomilali krajem 2020. godine (pa i interventno odvojenih 120 milijuna kuna za obnovu petrinjskoga kraja koje je Vlada objavila u večernjim satima potresnog 29. prosinca), ne bi čudilo da su svi razmatrani proračunski brojevi zapravo već zastarjeli u trenutku pisanja – budući je izvođenje

proračunske preraspodjele na samome kraju godine gotovo pa tradicija u Hrvatskoj. No, gledanjem javno dostupnih brojeva prvo i osnovno upada u oči grubost promjena koje su izvođene u obrambenom proračunu – gdje se pojedine vrijednosti po stavkama bez problema smanjuju ili rastu u dvoznamenkastim ili čak i većim postocima tijekom godine.

Uz to, ipak se može zaključiti kako je 2020. ponešto aktivirana modernizacija OS RH (nastavkom otplate američkih helikoptera UH-60M Black Hawk, primicanjem kraju opremanja vozila Patria kupolom s topom od 30 mm, i početkom gradnje još dva obalna ophodna broda u Splitu). Nažalost, to je ujedno praćeno i potpunim izostankom makar spomena troškova vezanih uz kupovinu nadzvučnih borbenih aviona, te daljnjim rastom kadrovskih troškova, koji ionako probijaju sve NATO kriterije – ali ujedno i smanjenjem održavanja materijalnih sredstava i građevina, usporenim opremanjem komunikacijskom i informatičkom tehnologijom, te usporavanjem raznih aktivnosti (međunarodna suradnja, vježbe, ali i razne pomoći civilnim vlastima u RH). Sve to je ostvareno barem nominalnim zadržavanjem obrambenih rashoda na razini grubo usporedivoj podacima izvršenja obrambenog proračuna na kraju prošle godine, i bilo bi zapravo sjajno da to bude potvrđeno i za nekoliko mjeseci – kada pred Vladu, a onda i pred Hrvatski sabor, dođu konačni podaci o izvršenju državnog (pa i obrambenog) proračuna za 2020. godinu.

* Ovaj tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije

Recommend 25 people recommend this. [Sign Up](#) to see what your friends

Vežani Tekstovi:

1. **Obrana i proračunski rebalans 2017.**
2. **MORH dobro prošao u rebalansu!**
3. **Obrambeni proračun – laž, velika laž i statistika**
4. **NATO i predizborni financijski optimizam u RH**
5. **Proračun 2020: korak naprijed, pa dva natrag**

Tags: [epidemija](#), [financiranje obrane](#), [Hrvatska](#), [MORH](#), [potres](#), [proračun](#), [rebalans](#)

Share:

[Tweet](#)

Author: [Igor Tabak](#)